

Střední škola gastronomie a služeb, Nová Paka, Masarykovo nám. 2

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

2024 - 2025

Krizový plán školy je dokument, který specifikuje postup pracovníků školy po zjištění takového porušení školního řádu, které spadá do kategorie rizikového chování žáků a je součástí Primárního preventivního programu školy.

Jedná se o především o následující rizikové chování:

- nález a/nebo zjištěnou konzumaci tabákových, nebo alkoholických výrobků
- nález a/nebo zjištěnou konzumaci omamných a psychotropních látek (OPL)
- záškoláctví
- krádež
- vandalství
- podvod
- rasismus
- kyberšikana
- šikana
- sexuální zneužívání
- domácí násilí

Krizový plán školy je veřejný dokument, volně přístupný jak pracovníkům školy, tak žákům a jejich zákonným zástupcům. Součástí Krizového plánu jsou informace pro pedagogy a zákonné zástupce, jak postupovat při podezření na rizikové chování u žáků.

Krizový plán také obsahuje informace a postup pro žáky, kteří sami potřebují pomoc, nebo chtějí zamezit rizikovému chování vyskytujícímu se v jejich školním prostředí.

Existence krizového plánu se opírá o následující legislativní dokumenty:

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14423/99-22

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. 21149/2016)

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č. j. 11696/2004-24

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociální a právní ochraně dětí

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 366/2021 Sb., o návykových látkách

Prevence je na naší škole zajišťována celoročně podle Programu primární prevence. Program primární prevence školy je každý rok vyhodnocován. V prevenci rizikového chování žáků se zaměřujeme na předcházení rozvoje rizik, která by mohla směřovat k přestupkům či dokonce k trestným činům. Zjistí-li škola závažný přestupek nebo trestný čin, řeší jej podle dále uvedených postupů.

Výskyt tabákových výrobků

Zákon 379/2005 a jeho novelizace z roku 2009 zakazuje kouření ve vnějších i vnitřních prostorách všech typů škol a školských zařízení. Nedodrží-li osoba zákaz kouření v místech uvedených v § 8 odst. 1 a 2, a to ani po výzvě provozovatele, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila, je provozovatel oprávněn požádat obecní policii, nebo Policii České republiky o zákrok směřující k dodržení zákazu.

Postup při konzumaci tabákových výrobků ve škole

1. Je-li žák ve škole přistižen při konzumaci tabákových výrobků, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. **Tabákový výrobek je nutné žákovi odebrat** a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný zápis s vyjádřením žáka, který bude založen v agendě výchovného poradce.
4. V případě porušení zákazu kouření **informuje třídní učitel písemně zákonného zástupce** nezletilého žáka.
5. V závažných případech, zejména s ohledem na věk a chování žáka, jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte.

Výchovná opatření při výskytu tabákových výrobků ve škole:

Přinesení cigaret, tabákových výrobků - důtka ředitele školy

Prokázané kouření ve vnějších i vnitřních prostorách školy (1x) - 2. stupeň z chování

Prokázané kouření ve vnějších i vnitřních prostorách školy (2x a více) - 3. stupeň z chování a podmíněčné vyloučení ze studia

Výskyt alkoholu

Prodej alkoholu osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem. Školním řádem je stanoven zákaz užívání alkoholu v prostorách školy a na všech akcích pořádaných školou.

I. Postup při konzumaci alkoholu žákem ve škole

1. Je-li žák ve škole či na školní akci přistižen při konzumaci alkoholu, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba žákovi zabavit a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí (bezprostřední ohrožení na zdraví a životě).
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka, který založí výchovný poradce do své agendy a vyrozumí vedení školy.

6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka neprodleně vyzvedl, protože **není zdravotně způsobilý** k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou pravomocí a vyčká jeho pokynů.
7. Zákonnému zástupci ohlásí TU písemnou formou skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák výuky schopen.
8. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte § 10 odst. 4 písmeno g) zákona 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.
9. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnosti odborné pomoci při řešení takové situace.

Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.

Výchovná opatření při přinesení a konzumace alkoholu ve škole:

Přinesení alkoholu žákem - důtka ředitele školy

Prokázané požití alkoholu žákem (1x) - 2. stupeň z chování

Prokázané požití alkoholu žákem (2x a více) - 3. stupeň z chování a podmíněčné vyloučení ze studia

II. Postup při nálezů alkoholu ve škole

1. Tekutinu nepodrobovat žádnému testu ke zjištění chemické struktury.
2. O nálezů ihned uvědomit vedení školy.
3. Nalezenou tekutinu uložit u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
4. Zpracovat stručný zápis o události.

II. Postup při zadržení alkoholu u žáka ve škole

1. Tekutinu nikdo nepodrobuje žádnému testu ke zjištění chemické struktury.
2. O nálezů pracovník školy ihned uvědomí vedení školy.
3. **O nálezů sepíše pracovník školy stručný záznam** s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo a čas nálezů, jméno žáka, podpis žáka). V případě, že žák odmítá podepsání záznamu, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. **Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen zástupce vedení školy. Záznam založí výchovná poradkyně do své agendy.**
4. O nálezů vyrozumí pracovník školy zákonného zástupce žáka; jedná-li se o opakovaný nález u téhož žáka i orgán sociálně právní ochrany dítěte.
5. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi, nebo že žák je intoxikovaný, je zajištěná tekutina předána přivolanému lékaři.

Omamné a psychotropní látky (OPL)

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření a propagace OPL, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Distribuce OPL je považována za protiprávní jednání, může být kvalifikována jako trestný čin, množství látky není rozhodující. Přechovávání OPL je také protiprávní jednání, může být kvalifikováno jako přestupek nebo jako trestný čin.

I. Postup při konzumaci a distribuci OPL ve škole

1. Je-li žák přistižen při konzumaci nebo distribuci OPL v prostorách školy, v době vyučování nebo v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

2. Návykovou látku mu pracovník školy odebere a zajistí tak, aby nemohl v konzumaci pokračovat. Návykovou látku je třeba žákovi **odebrat za přítomnosti další osoby** a s použitím ochranných pomůcek.
3. O události se **sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka**, včetně toho, zda byly provedeny orientační testy na NL, případně další vyšetření a s jakým výsledkem. Tento záznam založí školní metodik prevence do své agendy a **vyrozumí vedení školy**.
4. Podle závažnosti momentálního stavu žáka a případně dalších okolností posoudí pedagogický pracovník, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
 - a) V případě, že je žák po požití OPL ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči, přivolá lékařskou službu první pomoci.
 - b) Pokud akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
5. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého studenta a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože **není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole**. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je.
6. V případě, že žák není schopný dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka, popř. rodiče nebo jinou blízkou osobu zletilého žáka, a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, **vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany** a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval NL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy). Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
9. Vzhledem k tomu, že konzumace a distribuce návykových látek je trestným činem, vedení školy ihned **informuje Policii ČR**.

V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

II. Postup při nálezu OPL v prostorách školy

1. Nalezenou látku pracovník školy nepodrobuje testům a okamžitě informuje vedení školy.
2. Za přítomnosti dalšího pracovníka se vloží nalezený materiál do obálky, označí se datem, časem a místem nálezů, přelepí se, orazítkuje a uschová v kanceláři.
3. Vedení školy informuje Policii ČR.

III. Postup při nálezu OPL u žáka školy

1. Nalezenou látku pracovník školy nepodrobuje testům a okamžitě informuje vedení školy.
2. Za přítomnosti dalšího pracovníka se vloží nalezený materiál do obálky, označí se datem, časem a místem nálezů, přelepí se, orazítkuje a uschová v kanceláři.
3. Vedení školy informuje Policii ČR a zákonného zástupce žáka.
4. O nálezů škola vyrozumí Policii ČR a informuje zákonného zástupce žáka.
5. O nálezů je **sepsán stručný záznam** (datum, místo, čas nálezů, jméno, podpis žáka), zápisu je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce.
6. V případě, že se látka našla u žáka, který se jí intoxikoval, předá se zajištěná látka přivolanému lékaři.

7. Pracovníci školy nesmí provádět osobní prohlídku žáka a to ani prohlídku jeho věcí.

Výchovná opatření při nález, distribuci, užívání, přechovávání OPL v prostoru, areálu školy, při akcích školy:

Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit kázeňská opatření. Je třeba rozlišovat distributora od uživatele. Distribuce OPL je trestným činem, konzumace je hrubým porušením školního řádu.

Výchovná opatření související s OPL

Nález OPL u žáka - důtka ředitele školy

Prokázané užití látky (poprvé)- 2. stupeň z chování

Prokázané užití látky (opakovaně) - 3. stupeň z chování a podmíněčné vyloučení ze studia

Distribuce OPL je trestným činem, řeší jej příslušné oddělení Policie ČR.

Záškoláctví

Třídní učitel by měl být nejpozději do 3 dnů od počátku absence informován od rodičů a zákonných zástupců o důvodu nepřítomnosti žáka ve škole. Pokud tak neučiní, situaci lze klasifikovat nepřítomnost žáka jako záškoláctví.

Postup řešení zjištěného záškoláctví

1. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje.
2. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje TU její věrohodnost. Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.
3. Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena), popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
4. V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu.
5. V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

Výchovná opatření při prokázaném záškoláctví

Pokud žák poruší povinnosti stanovené školním řádem, lze mu podle závažnosti tohoto provinění uložit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele, důtku ředitele školy, snížený stupeň z chování a podmíněčné vyloučení ze studia. Pravidla pro jejich ukládání stanoví školní řád.

Krádež

Jde o protiprávní jednání, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení nebo doporučí poškozenému (jeho rodičům, zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.

Postup při zjištění krádeže ve škole

1. Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem nebo ředitelkou školy.
2. S náhradou způsobené škody pedagogové postupují jako u vandalismu. Preferují nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem a trvají na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídl za své chování nějakou kompenzaci.
3. Zákonné zástupce zloděje vyrozumí škola vždy až poté, kdy bude přesně znát příčiny, které žáka k takovému chování vedly.
4. Jestliže se jedná o **škodu většího rozsahu**, vyrozumí vedení školy **Policii ČR** a oznámí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
5. O krádeži a jejím šetření provede pedagog záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti.

V případě, že je ukradena věc **menší hodnoty než 5000,- Kč** a je to **bez použití násilí** (překonání překážky), není to vloupání a jedná se o **přestupek proti majetku** dle § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění.

V případě, že je ukradena věc **menší hodnoty než 5000,- Kč** a je to **s použitím násilí** (vypáčená skříňka, šatna, šuplík) nebo **násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci** (loupež), jedná se vždy o **trestný čin**.

Škoda na odcizené věci **od 5000,- Kč výše** je **trestným činem krádeže** dle ustanovení § 205 trestního zákoníku.

Rasismus

Vzhledem k závažnosti tohoto tématu třídní učitel neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti. Třídní učitel oznámí věc vedení školy a dále oznámí skutečnost rodičům nebo zákonným zástupcům oběti i agresora a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně. Dle závažnosti situace a případného ohrožení bezpečí oběti informuje vedení školy policii ČR. Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření.

Postup při zjištění výskytu rasismu u žáků

1. Pedagog okamžitě a razantně vystoupí proti jakýmkoli projevům intolerance mezi žáky.
2. Rodiče vyrozumí TU v případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účast žáka v konsistentní extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým xenofobním anebo antisemitským podtextem.
3. Policii ČR vyrozumí vedení školy v případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost (např. opakované rasistické verbální výpady se závažnými dopady na psychiku terčů takových výpadů apod.) a na takto motivované vážnější formy násilí.

Výchovná opatření při zjištění rasismu u žáka:

Výchovná opatření jsou udělována žákům podle míry závažnosti projevů rasismu, extremismu a xenofobie a jsou plně v kompetenci TU a vedení školy.

Vandalství

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity.

Jedná se buď o **významné útoky na věci**, které mají za následek jejich úplné zničení (ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, utrhané hadice od hasicích přístrojů, zničené školní pomůcky, učebnice části oblečení) nebo **významné poškození** (čmáranice a nápisy na zdech nebo školním nábytku, popsané a polité učebnice, oloupané nejrůznější rohy, nalepený toaletní papír na stropě apod.)

Postup při zjištění vandalismu ve škole

1. Náhrada úmyslně způsobené škody důsledně bude vymáhána po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci.
2. Jestli žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, **nejeví ochotu k její nápravě**, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, **vyrozumí tu o tomto chování zákonné zástupce** žáků a žákyň a dohodne s nimi způsob náhrady škody.
3. Jestliže se jedná o **škodu většího rozsahu** a ten, kdo ji způsobil, **není ochotný škodu nahradit**, **vyrozumí vedení školy Policii ČR** a oznámí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestný čin majetkové povahy.
4. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, bude pedagog preferovat tento způsob náhrady škody.
5. O způsobené škodě **provede TU záznam**, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti, a kopie záznamu bude uložena u výchovného poradce.
6. V případech, kdy se jedná o **opakované jednání** a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, oznamuje vedení školy toto jednání OSPOD.

Výchovná opatření při zjištění vandalismu ve škole:

Jestliže se jedná o záměr a cíl, pak je třeba použít vůči žákyni/žákovi jiné opatření, než když se jedná o snahu na sebe upozornit, vyrovnat se spolužákům a spolužačkám nebo o následek šikany, či její doprovodný projev.

Podvod

Zpravidla jde o podvody typu falšování podpisu rodičů nebo zákonných zástupců, klasifikace v žákovských knížkách.

Postup při zjištění podvodného jednání u žáka

1. Pokud jde o **falšování podpisu na omluence** z důvodu neomluvené nepřítomnosti žáka ve vyučování, je třeba tento přestupek klasifikovat jako **záškoláctví** (viz. záškoláctví).
2. Pedagog po pohovoru se žákem učiní o této skutečnosti písemný záznam, který bude uložen u TU a výchovného poradce.
3. Pedagog vyrozumí zákonné zástupce žáka a v závažných případech výchovného poradce a vedení školy.

Výchovná opatření při zjištění podvodu u žáků

Výchovná opatření jsou udělována žákům podle rozsahu a závažnosti podvodného jednání.

Kyberšikana

Kyberšikana zahrnuje zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit a ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočnický. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

Postup při řešení kyberšikany ve škole

1. Pokud je žák vystaven některé z forem soustavného obtěžování nebo napadání přes internet, mobilní telefon nebo přes sociální sítě, **TU okamžitě informuje vedení školy, výchovného poradce nebo školního metodika prevence.**
2. TU pozve rodiče nebo zákonné zástupce žaka - oběti do školy a s jejich pomocí se snaží eliminovat možnost přístupu agresora k žákovi (oběti).
3. Pokud je **agresor neznámý**, je v této situaci doporučeno řídit se **pravidly pro bezpečný pohyb na internetu** (také je lepší změnit telefonní číslo, účet na Facebooku, internetu, mailu či zvolit jinou sociální síť). Po určitou dobu se snažit vyhýbat těmto médiím.
4. Pokud je **agresor známý**, je třeba informovat také zákonné zástupce agresora a vysvětlit jim, že jde v podstatě o **trestný čin**, který by měl být takto posuzován, pokud nebude s okamžitou platností ukončen.

Výchovná opatření při zjištění kyberšikany ve škole:

Pokud došlo k tomuto činu **v prostorách školy**, bude přestupek hodnocen různými stupni výchovných opatření.

Pokud došlo k takovému jednání **mimo prostory školy**, je na zákonných zástupcích, zda případ nahlásí příslušným orgánům (Policii ČR).

Šikana bývá nejčastěji postihována podle ustanovení trestního zákona, a to jako:

- trestný čin omezování osobní svobody
- trestný čin vydírání
- trestný čin vzbuzení důvodné obavy
- trestný čin loupeže
- trestný čin ublížení na zdraví
- čin poškozování cizí věci
- trestný čin znásilnění či pohlavního zneužívání

K tomu, aby byl pachatel postižen, musí být **starší 15 let** (15-18 let mladiství).

Výchovná opatření při šikaně **zjištěné v prostorách, areálu školy, při akcích školy** - prokázaná šikana (dle závažnosti situace).

Na prevenci a postupy při řešení šikanování je vypracován **Program proti šikanování**.

Sexuální zneužívání

Sexuální zneužívání je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneužívatele. Do 15 let věku dítěte je jakékoli jednání sexuálního charakteru směřující vůči jeho osobě považováno za pohlavní zneužití a tedy trestný čin, který jsme ze zákona povinni hlásit OSPODu a Policii ČR (ať už se jedná o dotýkání se dítěte na intimních místech, pohlavní styk s ním, nucení dítěte k těmto či podobným aktivitám).

Postup při svěřeni se žáka učiteli s pohlavním zneužitím

1. Je potřeba si uvědomit, že jde o velmi citlivou záležitost.
2. Vyslechnout dítě, nic z jeho slov nezpochybňovat – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii.
3. Ocenit dítě, že se vám svěřilo a ujistit ho, že pro ně uděláte vše, co je ve vašich silách. Je vhodné dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii a zabránit tak dalšímu opakování zneužívání. Pokud vás dítě prosí, abyste o tomto nikomu neříkali, NESMÍTE MU ani tak SLÍBIT SVOU MLČENLIVOST.
4. Bezodkladně své zjištění oznámit řediteli školy a výchovné poradkyni.
7. Podezření na trestný čin pohlavního zneužití hlásí škola OSPODu. Pokud se jedná o hodnověrně potvrzené podezření, obrací se škola na Policii ČR.
8. Pokud se zneužívání dopouští rodič, NESMÍME V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ informovat rodiče o tom, že se nám dítě svěřilo.

Stejný postup platí, pokud přijde informace nepřímo – vyplyne z ankety, od spolužáků, či z jiného zdroje. Učitel se dítěte nevyptává a jde svůj poznatek sdělit rovnou řediteli školy.

Domácí násilí v rodině dítěte

Domácí násilí představuje obvykle **fyzické, psychické, nebo sexuální násilí** mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí. Je typické, že se intenzita násilného chování v průběhu času stupňuje, což snižuje schopnost oběti i agresora toto chování zastavit a pracovat na nápravě narušeného vztahu. Děti jsou považovány za svědky domácího násilí, pokud vidí či slyší násilné projevy, vidí důsledky (zranění) násilí. Přítomnost dítěte u domácího násilí považuje WHO (Světová zdravotnická organizace) za psychické týrání dítěte. Pokud jsou děti svědky domácího násilí, často se projevují stejně, jako děti-přímé oběti týrání. Rovněž i důsledky pro jejich další vývoj a život jsou srovnatelné s těmi, s nimiž se potýkají děti, které jsou v roli oběti týrání. Proto je pedagog povinen jednat v okamžiku, kdy se dítě zmíní o opakovaném násilí mezi členy domácnosti, v níž žije, a jehož je dítě svědkem.

Klíčové charakteristiky domácího násilí:

- Je opakované.
- Je **neveřejné**, probíhá v soukromí domácnosti.
- **Eskaluje**. Domácí násilí se stupňuje jak ve svých formách (od urážek a ponižování až k fyzickému násilí), tak i ve své hloubce (od první facky až po velice brutální napadání, jež může vést k ohrožení na životě).
- Role oběti a agresora jsou jasně rozdělené, nezaměňují se.
- Zcela zásadní pro identifikaci násilí je zneužívání moci a kontroly, která v oběti vzbuzuje strach.
- Pachatel bývá násilný většinou jen ke své oběti, nikoli navenek, mívá „dvojí tvář“. Okolí se může jevit sympatický. Pouze část pachatelů je agresivní i navenek.
- Pachatel považuje svoje chování za ospravedlnitelné, má pocit nároku na takové chování.
- K domácímu násilí dochází v cyklech: znamená to, že se střídají období vzrůstání napětí a násilí, období relativního klidu a opětovného narůstání tenze a opětovného násilí.
- Chování oběti je zaměřeno na zajištění přežití (např. minimalizace nebo snižování násilí, přebírání odpovědnosti za násilí, ochrana násilníka, setrvávání v násilném vztahu).

Doporučené postupy při podezření na domácí násilí

1. Pokud se dítě samo svěří učiteli o domácím násilí v rodině, měl by mu učitel projevit důvěru, nebagatelizovat jeho sdělení, neobviňovat jej ze lži a podpořit jej. Měl by jej informovat o tom, že se na domácí násilí vztahuje ohlašovací povinnost a on musí jednat v souladu s ní, aby dítě ochránil.
2. Podezření na domácí násilí v rodině dítěte neprodleně oznámit řediteli školy a některému ze členů ŠPP.
3. Škola informuje OSPOD o svém podezření z ohrožování výchovy dítěte.
4. Pokud se na pedagoga obrátí **rodič – oběť domácího násilí**, měl by jej pedagog odkázat na další odborníky, kteří se této problematice systematicky věnují (viz Síť partnerů) či pracovníky ŠPP.
5. V žádném případě neřešit podezření na domácí násilí rozhovorem s rodičem-agresorem, **tento postup by se mohl obrátit proti dítěti.**

Co by mělo v případném rozhovoru, když se vám dítě svěří, určitě zazníť?

- Násilí a to, co se doma odehrává, není vinou dítěte.
- Za násilí nemohou ani sourozenci.
- Za násilí je odpovědný ten, kdo jej vykonává.
- Je velmi dobře, že se rozhodlo o situaci někomu říci.
- Nikdo nemá právo se k někomu chovat násilně, a to ani v rodině, ani když je silnější, ani když je to rodič.
- Násilí dítě nemůže zastavit samo, ale jen s pomocí okolí, proto je tak důležité, že se svěřilo.

Nevhodné postupy

Škola nemůže poskytovat terapeutické služby. Pedagog by se měl rovněž vyhnout postupům, které mohou dítě poškodit (stigmatizovat, traumatizovat jej apod.), jako je např. otevřené řešení podezření před třídou; nepřiměřený tlak na dítě, aby hovořilo o problému doma; obvinění ze lži.

Krizový plán byl projednán na poradě vedení školy dne 28. 8. 2024.

Nová Paka 2. září 2024

Vypracovala: Mgr. Jaroslava Vaněčková v. r.
školní metodička prevence

Schválil: Mgr. Petr Jaroš v. r.
ředitel školy